

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště 14

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Havířov-Město 1. máje 10a okres Karviná

1. máje 10a, 736 01 Havířov-Město

Identifikátor školy: 600 136 434

Zřizovatel: Úřad města Havířova, ulice Svornosti 2

Školský úřad Karviná, Mírová 1429

Termín konání komplexní inspekce: 25. - 28. duben 2000

Čj.	143 157/00-5096
Signatura	kn3ct102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Havířově- Městě, ul. 1. má je ve školním roce 1999/2000 plně organizovaná, má 31 tříd a 767 žáků. Škola má celoměstskou působnost především svými třídami s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů a zřízením speciální třídy pro žáky s kombinovanými vadami. Profesionálním způsobem se zabývá integrací, začleněním handicapovaných žáků do přirozeného prostředí mezi své vrstevníky. Kolektiv pedagogů vypracoval v průběhu posledních šesti let kolem 13 projektů, jejichž schválením škola získala od MŠMT, okresu nebo města dotace na vybudování bezbariérového interiéru, na venkovní i vnitřní vybavení objektu i na další zkvalitnění podmínek výchovně vzdělávacího procesu.

Škola je zálohovanou organizací, její součástí je školní družina a školní jídelna, která je řízena Školským úřadem Karviná, a která zajišťuje stravu pro základní školu a nedalekou Střední průmyslovou školu elektrotechnickou. Základní škola má 45 pedagogů, 4 asistenty třídních učitelů a 8 provozních zaměstnanců. Prostorové podmínky školy jsou velmi stísněné, všechny větší místnosti – sborovna, mnohé odborné učebny, kabinety, herny školní družiny - slouží jako kmenové třídy. Areál části školní zahrady je úpravný, prostorově je vyřešen jako učebna v přírodě, více je využíván pro činnost školní družiny, méně pro výuku nebo pro trávení velké přestávky. Škole slouží jediná tělocvična, zásadně jí chybí univerzální a bezpečné sportovní hřiště.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Při hospitacích byla hodnocena kvalita vzdělávání z hlediska plánování a organizace výuky, podmínek, ve kterých výuka probíhala, užitých forem a metod, motivace a hodnocení žáků v hodinách, spolupráce a komunikace mezi žáky a učiteli.

Český jazyk

Byly navštíveny hodiny českého jazyka tak, aby byli hospitováni všichni přítomní vyučující pátých až devátých ročníků a jedné druhé třídy. Úroveň zhlédnutých hodin byla celkem vyrovnaná, zvláště dvě hodiny, mluvnice ve druhé třídě a výuka slohu v osmém ročníku, byly hodnoceny jako vynikající a příkladné.

Týdenní hodinové dotace českého jazyka jsou v každém ročníku stanoveny v odlišné hodnotě. Třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů, stejně jako běžné třídy v 6. a 8. ročnících, mají dotaci čtyř hodin, v sedmých a devátých třídách je vyučováno pět hodin českého jazyka týdně. Stanovené hodinové dotace korespondují s učebními plány vzdělávacího programu Základní škola. Tematické plány byly vypracovány podle osnov, ve dvou případech bylo učivo přesunuto z vyššího ročníku. Pro 38 integrovaných žáků byly vytvořeny individuální učební plány. Škola nabízí v oboru český jazyk čtyři skupiny volitelného předmětu cvičení z českého jazyka v 8. a 9. třídách, tam je předmět modifikován jako příprava žáků na přijímací zkoušky. Z výběru zájmových útvarů jsou na český jazyk orientovány redakční a dramatický kroužek, další kroužky se věnují slabším žákům. Učivo zapsané v třídních knihách je v zásadě v souladu s učebními osnovami daných ročníků. Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna.

Všechny navštívené vyučující českého jazyka, až na jednu, splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Předmětová komise českého jazyka sdružuje šest vyučujících na 2.

stupni, na 1. stupni je problematika JČ řešena v metodických sdruženích 1. a 2. ročníku a 3., 4. a 5. ročníku. Metodické orgány provádějí pravidelná jednání, spolupracují mezi sebou a předávají si informace. Projednávána tematika se týká organizačních a výukových, méně již metodických záležitostí. V orgánech je zaveden systém metodického vedení začínajících nebo nekvalifikovaných učitelů. Letos nebyly výkony tříd formou kontrolních písemných prací porovnávány a vyhodnocovány. Počet kontrolních prací, tj. prověrek z mluvnického učiva, diktátů a slohových prací, nebyl ujednáno, ani formálně ustanoven. Ani výkony žáků 1. stupně nejsou plánovitě sledovány a vyhodnocovány. Kontrolou bylo zjištěno, že veškeré žákovské písemnosti procházejí opravou s následným vyhodnocováním.

Vybavenost učeben a dalších výukových prostorů školy je na standardní úrovni. Výuka předmětu probíhá v kmenových třídách, ne všechny však poskytují dostatečné prostorové podmínky pro veškeré zvolené vyučovací metody a formy. Učebny jsou zařízením i výzdobou pedagogicky podnětné, ve vyšších třídách, až na výjimky, chyběla názorná systematizace probraného i nového učiva. V hodinách českého jazyka jsou užívány sice schválené učebnice, ale mnoha nakladatelství. Škola se postupně vybavuje učebnicemi jednoho nakladatelství (SPN), aby dosáhla žádané jednoty a ročníkové návaznosti. Výuka předmětu je zajištěna běžnými pomůckami lexikálního a odborného charakteru, učitelé mohou užívat souvislou četbu ze žákovské knihovny, alternativní texty, jazykové příručky a cvičebnice. Učitelům je k dispozici běžná audiovizuální či didaktická technika, mohou využívat počítač k přípravě textových pomůcek a pracovních listů, k volné potřebě mají kopírovací stroj. Užití didaktické techniky ve sledovaných hodinách, vyjma magnetofonu, však nebylo zaznamenáno. Vybavení tříd školním nábytkem je velmi rozdílné. V několika třídách vyžaduje nábytek výměnu nebo renovaci.

Dělení na skupiny není zavedeno, i když se jedná o třídy s vyšším počtem žáků. Po organizační stránce u vyučujících převládala metodická zdatnost, někteří pracovali tvořivě. Výuku řídili promyšlenými a srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byl v zásadě přiměřený náročnosti učiva. Projevila se snaha o individuální přístup k méně zdatným a integrovaným žákům, málo byla věnována pozornost žákům s rychlejším tempem práce. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky. V hodinách zbýval časový prostor na shrnutí učiva, probíhalo také závěrečné hodnocení práce třídy, mnohdy i jednotlivců, velmi účinné bylo žákovské sebehodnocení v jedné sedmé třídě. Ve všech třídách byl cíl splněn, zadání domácího úkolu ve třech třídách bylo funkční a metodicky správné. Organizace hodin umožňovala značný podíl samostatné práce, žáci byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování. V hodinách byly použity především tradiční a osvědčené postupy, méně už nové tvořivé vyučovací metody a organizační formy. Naprosto převládal frontální způsob výuky, pouze ve dvou hodinách byla použita forma práce ve skupinách, či ve dvojici, jiná vnitřní diferenciací nebyla zaznamenána. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat různými vyučovacími metodami procvičování, mnohdy velmi zajímavě a efektivně. Žáci pracovali především v sešitech, ve čtyřech případech byly pro žáky připraveny pracovní listy, málo žáci pracovali u tabule. Jen ve dvou nižších třídách byla činnost proložena relaxační činností, ani pracovní aktivity v ostatních třídách nebyly střídány tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohu. Jednotlivé fáze výuky byly za sebou logicky řazeny, ne ve všech zhlédnutých vyučovacích jednotkách byl čas efektivně využíván. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly promyšlené a funkční. V jedné hodině byla zjištěna v rámci metodického orgánu nejednotnost v pojmenování a grafickém značení větných členů. Grafická úroveň zápisů na tabuli i vedení zápisů v žákovských sešitech byly na velmi dobré úrovni. Žáci prokazovali aktivitu a snahu, projevíli dobré znalosti. Učitelé vedli žáky k vhodným pracovním návykům, při hodnocení žákovských výkonů vyjadřovali pozitivní postoje. Jen některé činnosti byly spojeny s dílčí klasifikací. Nebyly uděleny shrnující známky,

pochvaly ani jiné záznamy do žákovských knih. V jedné hodině byli žáci vyzváni k sebehodnocení.

V mnoha hodinách byli žáci aktivizováni vstupními motivačními metodami, všichni učitelé se věnovali i dalšímu posilování pozornosti při změnách činností, ve dvou hodinách byly použity mezipředmětové vztahy, aktualizace a kreativní, nenásilná motivace. Ostatní hodiny po motivační stránce nevynikaly. Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, mohli si také zpětně porovnat výsledky. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu, žáci byli vedeni ke zdůvodňování nesprávných tvarů. Didaktické zásady byly vcelku respektovány, největší problémy byly v dodržování principu názorné výuky.

Dohodnutá pravidla jednání byla žáky, tak učiteli vždy přijata. Žáci měli možnost vyjádřit vlastní názor, nebyly však připraveny podmínky pro jejich souvislý slovní projev a pro podnětnou interakci. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla velmi dobrá. Totéž se týká i jejich neverbálních projevů. U převážné většiny vyučujících byl znatelný pozitivní a citlivý přístup, žáci byli osobnostně respektováni. Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků se projevil kladný vztah k výuce i k učitelům.

Při výuce českého jazyka byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako dobré. V oblasti interakce a komunikace se projevil především menší prostor pro diskusi, samostatný projev žáků a možnost prezentovat svou práci. Problematika plánování, přípravy výuky a oblast organizace je hodnocena jako velmi dobrá. Totéž se týká oblasti motivace a hodnocení. V oblasti užitých vyučovacích forem a metod naprosto převládalo frontální vyučování. Projevilo se respektování individuálního tempa žáků u žáků se speciálními potřebami, menší pozornost však byla věnována talentovaným žákům.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Společenskovědní předměty

Prvouka

V jedné druhé, ve dvou prvních a třetích třídách byly provedeny hospitace v hodinách prvouky. Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech těchto třídách je časová dotace hospitovaných předmětů v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku i v tematických plánech vyučujících. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy.

Z pěti vyučujících všechny splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti pro práci na prvním stupni základní školy. Učebny jsou pro výuku pedagogicky podnětně a esteticky upravené, vyzdobené vzhledem k věku žáků převážně veselými barevnými obrázky a výtvarnými pracemi žáků. Subjektivně posuzované světelné podmínky byly v době inspekce dobré. Vybavení tříd školním nábytkem je dobré, žákovské lavice a židle jsou nové, případně renovované. Ve jednom případě byla ve vyučovací hodině využita audiovizuální technika. Tempo výuky bylo přiměřené. Relaxační chvílky byly zařazeny. Ve dvou třídách jsou prostorové podmínky vzhledem k vysokým počtům žáků stísněné.

Až na jednu byly vyučovací hodiny kvalitně připravené, dobře promyšlené, s optimálním rozvržením učiva. Velmi dobrá byla příprava tabule. Žáci všech tříd mají

vytvořené pracovní i kázeňské návyky, dovedou se soustředit i samostatně pracovat. Patrná byla diferenciací učiva podle schopností žáků. Byly respektovány didaktické zásady, efektivita většiny hodin byla vysoká. Učitelky často užívaly aktivizující a tvořivé formy práce, a to značnou měrou přispívalo k udržení pozornosti žáků. K výuce byly užívány převážně tabule, učebnice nakladatelství Alter a Fortuna, pracovní listy a kartičky s různými úkoly. K procvičování učiva měly vyučující dostatek času. V závěru hodin věnují vyučující minimum času na jejich vyhodnocování, patrná nebyla ani sebevaulace žáků.

Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky. Interakce a komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla přirozená, vhodně sladěná s cíli hodin, děti reagovaly bezprostředně a otevřeně. Přístup všech vyučujících k žákům byl klidný, přátelský, komunikace byla oboustranná a neformální. Osobnost dítěte je respektována.

Oblast plánování a přípravy výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, podmínek výuky, interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá. Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky prvouky hodnocena jako velmi dobrá.

Dějepis a zeměpis

Byly navštíveny hodiny dějepisu a zeměpisu v 6. - 9. třídách. Úroveň zhlédnutých hodin byla velmi rozdílná. Jedna hodina dějepisu byla hodnocena jako vynikající a příkladná, další hodiny byly průměrné, jedna hodina zeměpisu byla hodnocena jako ještě vyhovující. Výuka všech sledovaných předmětů probíhala v souladu s osnovami zvolených učebních programů, tematické plány jsou zpracovány a plněny i po stránce časové. Členění učiva odpovídá schváleným učebním plánům pro jednotlivé ročníky.

Dějepis vyučují dvě učitelky, jedna je plně kvalifikovaná, zkušená a velmi erudovaná, druhá, která vyučuje dvě šesté třídy, potřebnou kvalifikaci nemá. Výuka zeměpisu je realizována ve všech třídách čtyřmi učiteli, z nichž jen jedna je plně odborně a pedagogicky způsobilá. Z toho hlediska byla úroveň kvality výuky tohoto předmětu snížena. Škola se tradičně zúčastňuje zeměpisných a dějepisných soutěží a olympiád. Zvláště úspěšná je reprezentace v soutěži Mladý historik, do které vyučující dokázala připravit žáky, kteří se již více než 10 let úspěšně umísťují v okresních, oblastních i ústředních kolech. Rodiči i učitelé jsou ceněny každoroční poznávací zájezdy do koncentračními tábora v Osvětimi. Škola nemá dostatek prostoru, odborné učebny pro výuku těchto předmětů proto nebyly zřízeny. Výuka probíhala v kmenových třídách, které však poskytují dostatek prostoru pro zvolené metody i formy práce. Třídy mají pěkné estetické prostředí a splňují psychohygienické zásady, vyučující podle potřeb a možností do hodiny přinášejí potřebné didaktické materiály. Výuka sledovaných předmětů není dostatečně zajištěna odpovídajícím fondem učebnic a učebních textů, škola zvláště nemá k dispozici dostatečný počet učebnic zeměpisu pro žáky 6. tříd, atlasy světa jsou pouze pro školní použití, domácí příprava je tak znemožněna. Chybí i dostatečné vybavení aktuálními nástěnnými mapami a videopomůckami. Využití názorného didaktického materiálu bylo ve zhlédnutých hodinách individuální, ale dostatečné, ani v jedné hodině nebyly použity audiovizuální přístroje, i když je učitelé mají k dispozici. Využití učebny výpočetní techniky není kapacitně ani personálně zatím vyřešeno.

Až na jednu výjimečnou hodinu dějepisu převažovala tradiční organizace výuky. Téměř ve všech navštívených hodinách byly učitelé na počátku vyučovacího procesu stanoveny jasné a srozumitelné cíle vyučovacích hodin. Při výuce byly aplikovány především metody komunikativní, podpořené ukázkami z učebnic a dalších materiálů. V úvodních částech hodin učitelé využívali většinou metody frontálního orientačního opakování, i když ani individuální zkoušení nebylo výjimkou. Nové učivo, které bylo vedeno většinou formou výkladu či formou

dialogu, kontinuálně navazovalo na předcházející, dosud probranou látku a bylo vysvětlováno jasně a srozumitelně. Zvláště hodiny dějepisu byly pestré po stránce metodické i didaktické. Vzhledem k rozdílné úrovni především odborné způsobilosti vyučujících jak v hodinách dějepisu, tak v hodinách zeměpisu, byl jen v několika hodinách vytvořen prostor pro individuální, párovou nebo skupinovou práci žáků. Jen ve dvou hodinách měli žáci příležitost prezentovat výsledky své práce i vyjadřovat své vlastní názory. Větší míra práce s mapou, atlasy, slepými mapami, učebnicemi v samostatných činnostech žáků se vyskytlo pouze v průběhu jedné vyučovací hodiny zeměpisu.

V závěru téměř každé z hospitovaných hodin učitelé provedli shrnutí probraného učiva, zadali téma k domácí přípravě. Ne ve všech zhlédnutých hodinách byl čas využit efektivně, aktivity nebyly vždy proporčně rozloženy. Problémy se strukturou hodin jsou především ve výuce zeměpisu, kde nebyl čas na závěrečné hodnocení ani na fixaci poznatků. Žáci byli aktivizováni především praktičností učiva a v některých hodinách i vysokou mírou motivace a nadšením, což plně vystihuje styl práce obou vyučujících dějepisu. Z didaktických zásad byla respektována především zásada přiměřenosti a návaznosti, méně již byla výuka dostatečně názorná (např. v hodinách zeměpisu).

Žáci byli aktivizováni vstupními motivačními metodami využívajícími mezipředmětové vztahy, prožitky žáků a jejich zkušenosti. Další pozitivní posilování motivovanosti prováděli učitelé oceňováním žáků ústní pochvalou za dobrý výkon. Zvláště v jedné hodině dějepisu prezentovalo několik žáků vhodným způsobem informace získané z médií, včetně Internetu. Opakování učiva souviselo s probranou látkou z předcházejících hodin, hodnocení předvedených výkonů a znalostí žáků bylo objektivní, v několika hodinách však naprosto chybělo závěrečné vyhodnocení práce třídy i jednotlivců.

V oblasti interakce a komunikace se žáci se projevovali nenásilně, bezprostředně, jejich aktivita byla vysoká především v nižších ročnících, nebyl jim však poskytnut dostatečný prostor pro větší míru samostatného vyjadřování. Osobnost a individualitu žáků učitelé plně respektovali. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita ústního i písemného projevu pedagogů byly v naprosté většině hodin na velmi dobré úrovni. Všichni vyučující dějepisu i zeměpisu mají citlivý přístup k žákům, žádné výraznější kázeňské problémy v době návštěvy jednotlivých hodin nebyly zaznamenány, zcela převládal pozitivní vztah k výuce.

Při výuce předmětů dějepis a zeměpis byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako dobré, zvláště problémem se jeví personální obsazení, neúplné materiální vybavení či užívání didaktické techniky. Oblast plánování, přípravy výuky je hodnocena jako dobrá. Oblast motivace a hodnocení se obou předmětech projevila naprosto odlišně: v dějepisu jako vynikající, v zeměpisu jako ještě vyhovující. Co se týká organizace, užitých vyučovacích forem a metod naprosto převládalo frontální vyučování, snaha o individualizaci a diferenciaci výkonů se projevila pouze v hodinách dějepisu. V oblasti interakce a komunikace jsou velmi hodnotné vzájemné vztahy a zájem žáků o předmět, projevil se však menší prostor pro diskusi a pro rozvoj řečnických dovedností žáků. Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky obou předmětů hodnocena jako dobrá.

Cizí jazyky

Žáci se od čtvrtého ročníku učí anglickému nebo německému jazyku. Škola dále nabízí možnost výuky ruštiny nebo francouzštiny, ale o tyto jazyky není zájem. Cizí jazyky se vyučují ve tříhodinové týdenní dotaci v souladu s učebními plány zvoleného vzdělávacího programu. Na druhém stupni jsou zřízeny volitelné předměty anglická konverzace a francouzský jazyk. Žáci prvního stupně mají možnost v rámci činnosti školní družiny navštěvovat kroužek

anglického jazyka, na druhém stupni je rovněž zřízen kroužek angličtiny. Škola se tradičně úspěšně prezentuje na anglických konverzačních soutěžích, v minulosti zorganizovala pro žáky dva poznávací zájezdy do Anglie. Učitelky cizích jazyků mají písemně zpracovány tematické plány učiva, které jsou mnohdy spíše formální a uvádějí pouze časové rozvržení lekcí používané učebnice. Chybí v nich perspektivní záměry plnění výukových cílů vzdělávacího standardu. Rovněž ze zápisů v třídních knihách není zřejmé konkrétně probírané učivo.

Bezprostřední příprava hospitovaných hodin byla promyšlená a zodpovědná, stanovené výukové cíle odpovídaly věku a schopnostem žáků. Náročnost zadávaných úkolů v některých hodinách respektovala individuální možnosti dětí, jinde nebyli žáci se specifickými poruchami učení vůbec zohledňováni. Anglickému jazyku učí čtyři učitelky, dvě z nich splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti, jedna má i aprobaci pro výuku angličtiny. Německému jazyku učí dvě učitelky, jedna kvalifikační požadavky splňuje, ale nemá aprobaci pro výuku němčiny, druhá dokončuje studium učitelství pro druhý stupeň základních škol (aprobace dějepis - německý jazyk). Všechny vyučující prokazovaly velmi dobré jazykové schopnosti, u začínajících a neaprobovaných učitelek byly rezervy v metodickém zvládnutí hodin. Ve škole dlouhodobě působí učitelka, která je současně okresní metodičkou anglického jazyka. Její činnost příznivě ovlivňuje úroveň metodické spolupráce učitelů cizích jazyků i nadstandardní vybavení cizojazyčných kabinetů.

Škola má k dispozici čtyři jazykové učebny, které jsou většinou vybudovány v původně skladovacích místnostech. Prostorové podmínky jsou v nich sice stísněné, ale tematická výzdoba učeben, umístění didaktické techniky, studijních materiálů a pomůcek umožňuje navodit cizojazyčné prostředí a usnadňuje učitelům manipulaci s nimi. Estetická výzdoba a podnětnost pracovního prostředí odborných i kmenových učeben je na průměrné úrovni. Relaxační činnosti byly v hospitovaných hodinách zařazovány jen výjimečně. Organizace, metody a formy práce se u jednotlivých vyučujících značně lišily. Ve třech hodinách časté střídání činností, důsledná motivace a navozování dialogových situací umožňovaly aktivní zapojení všech žáků, v dalších převažovaly frontální postupy s minimální žakovskou aktivitou. Některé hodiny byly vedeny důsledně v cizím jazyce, v jiných byly pokyny překládány do češtiny. Ve většině hodin byly použity názorné pomůcky, magnetofonové nahrávky, pracovní listy, případně slovníky. Žáci prokazovali dobré znalosti gramatických pravidel a slovní zásoby, jen ve dvou hodinách byly systematicky rozvíjeny jejich komunikační dovednosti. Uplatnění motivačních metod bylo výraznější v nižších ročnících. Vyhodnocování samostatných prací umožňovalo upozornit na nejčastější chyby a úskalí. Slovní hodnocení žakovských výkonů mělo charakter pozitivního posilování.

Systém dlouhodobého plánování plnění učebních osnov není z předložených materiálů zřejmý. Bezprostřední příprava hodin byla promyšlená, návaznost učiva akceptována. Oblast plánování je hodnocena jako dobrá. Vedle zkušených, jazykově i metodicky zdatných pedagogů učí cizím jazykům i začínající nekvalifikované učitelky. Personální podmínky jsou hodnoceny jako dobré. Materiální vybavení kabinetů, využívání pomůcek v hodinách a možnost výuky v odborných učebnách jsou hodnoceny jako velmi dobré. Psychohygienické prostředí tříd a uplatnění zásad duševní hygieny v hodinách byly posouzeny jako dobré. Organizace, formy a metody práce se svou pestrostí a efektivitou značně lišily, v průměru jsou hodnoceny jako dobré. Motivace a slovní hodnocení odpovídaly věkovému složení tříd a typům hospitovaných hodin, jsou hodnoceny jako dobré. Interakce mezi učitelkami a žáky byla vstřícná, možnost uplatnění žakovských komunikačních schopností se v hodinách značně lišila. Tato oblast je v průměru hodnocena jako dobrá.

Celkově je kvalita výuky cizích jazyků hodnocena jako dobrá.

Přírodovědné předměty

Matematika

Hospitace se uskutečnily v devíti hodinách matematiky. Navštívení byli všichni přítomní učitelé vyučující tyto předměty na 2. stupni a učitelky 4. ročníků. Úroveň zhlédnutých hodin byla velmi rozdílná. Tři hodiny byly hodnoceny jako velmi dobré, převážná část jako dobré, avšak vyskytly se i dvě hodiny hodnocené jako ještě vyhovující.

Výuka probíhá podle schváleného učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2, ve čtyřech třídách podle modelového učebního plánu pro třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů čj. 21968/96-22. Ve školním roce 1999/2000 je týdenní hodinová dotace pro matematiku stanovena v nejnižší hodnotě pouze v 7. ročníku, v jedné hodině dochází k rozdělení na skupiny v 1. a 2. ročnících a ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky. Touto možností nejsou zvýhodněny třídy s vysokými stavy žáků (např. IV.A, B). Předložené tematické plány odpovídají osnovám, avšak ne vždy jsou obsahově dostatečně rozpracovány. Zpravidla schází časová rezerva pro opakování učiva, písemné práce a jejich rozbor, případně je i pro větší tematický celek uveden pouze celkový počet hodin, ve kterém má být učivo žáky zvládnuto. Z tohoto pohledu možno konstatovat, že někteří učitelé spíše považují tematický plán za formální záležitost a řídí se především s učebnicemi. Jejich obsah však plně nekoresponduje s osnovami a jak prokázaly hospitace a kontrola třídních knih, dochází v některých případech k rozšiřování učiva nad rámec standardu (např. římské číslice a početní úkony s nimi vyučované ve 4. ročníku, konstrukce trojúhelníka s použitím jiných prvků než strany a úhlu vyučované v 6. ročnících). Při stanovení výukového cíle učitelé, až na výjimky, nepřihlíželi k aktuálnímu složení třídy.

V průběhu vyučování byla poskytována žákům přímá individuální pomoc. Podmínky plánování a přípravy výuky jsou s ohledem na realizovaný vzdělávací program splněny. Učitelé jsou o žácích se specifickými poruchami učení informováni.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je maximálně využívána. Výuka přírodovědných předmětů je s jednou výjimkou zabezpečena učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Hospitace potvrdily převážně dobrou metodickou i odbornou připravenost učitelů. U nekvalifikovaného učitele se projevily metodické chyby, učitelky s kratší praxí prokázaly pedagogickou zdatnost a tvořivost. Vyučující matematiky jsou členy předmětové komise matematiky, jejíž činnost má standardní zaměření (výběr učebnic, příprava a organizace soutěží a olympiád, vybavenost kabinetu učebních pomůcek, příprava a analýza kontrolních prací). Vlastní metodická činnost ve smyslu ověřování nových forem výuky s následnou diskusí o jejich efektivitě a vzájemné návštěvy vyučovacích hodin realizovány nejsou. Ve škole dále pracují samostatně předmětová komise chemie, fyziky a přírodopisu. Každá z nich je dvoučlenná a náplň jejich práce je obdobná jako výše uvedená.

Matematika je vyučována ve standardně vybavených a běžně uspořádaných kmenových třídách. Mnohé z nich jsou stísněné a omezují volbu výukových forem. Základním výukovým materiálem jsou učebnice, avšak mnohé tituly jsou již staršího vydání. Zkušenosti učitelů potvrdily potřebu souvislou řadu jednoho nakladatelství. I když jejich obměna probíhá průběžně, není zatím v nejvyšších ročnících situace uspokojivá. Škola je dostatečně vybavena staršími učebními pomůckami, jejichž využití se v hospitovaných hodinách matematiky projevilo minimálně. Vzhledem k zaměření školy na přírodovědné předměty, je potřebné pomůcky doplnit moderními, vyhovujícími současným požadavkům na výuku. Vedoucí metodických orgánů zajistili ve spolupráci s vedením školy dostatečné množství metodických a odborných publikací, učebnic s různých nakladatelství a sbírek úloh, z nichž mohou učitelé čerpat podněty pro svou práci. Rovněž didaktické techniky (konkrétně zpětných projektorů,

keré lze úspěšně využívat v matematice) má škola dostatek, jejich aplikace při výuce bylo však pouze výjimečné. Obě počítačové učebny slouží k výuce informatiky a individuálně jsou využívány i v rámci běžných hodin. Širšímu využití brání vytíženost učeben, ale i odborná nepřipravenost mnohých učitelů pro práci s počítačovou technikou.

Výzdoba učeben, která dotváří pracovní prostředí, má různou estetickou úroveň, motivačně nápaditější je na 1. stupni, kde třídy působí příjemným dojmem. Ve vyšších ročnících zatím není přízpůsobena současným požadavkům na výchovu k informacím.

Na všechny navštívené hodiny byli učitelé připraveni, avšak projevovala se menší promyšlenost činností směrem k žákům. Ve většině z nich probíhala standardní výuka s dominantní úlohou učitele a převážujícími frontálními činnostmi. Při samostatné práci byla důsledně uplatňována zpětná vazba, avšak v malé míře diferenciací, která by umožnila zohlednit individuální možnosti, tempo, případně nadání žáků. Obecně lze konstatovat jednostrannost ve volbě učebních materiálů a metod práce, nedocení významu názorné výuky a málo příležitostí pro samostatný projev žáků. Převážně mladší učitelky vytvářely situace, kdy mohli žáci získávat nové vědomosti vlastní činností, řešit úkoly a navozené i přirozené situace ze života, kdy žáci mohli diskutovat, argumentovat a vyslovovat závěry. V úvodu vyučovacích jednotek učitelé jen orientačně prověřovali dovednosti a algoritmy, jejichž znalost byla předpokladem pro zvládnutí následujícího učiva. S novým učivem byli žáci seznamováni formou výkladu a frontálním řešením typových úloh, v 9. ročníku i s využitím prvků aktivního učení. Žáci 8. ročníku uplatnili při procvičování učiva životní zkušenosti, při řešení praktických úloh byli vedeni k odhadu výsledků a k zobecnění výsledků. Ve 4. ročníku byly různými formami procvičován algoritmus dělení a prováděn nácvik logické úvahy, střídání forem práce udržovalo zájem a aktivitu žáků. Tvořivost učitelek se zde projevila v přípravě metodických materiálů a učebních pomůcek (karty s čísly, připravené tabule, metodické listy). Ve stavbě a organizaci hodin převažovaly metodicky správné, standardní postupy a rutinní metody s dominantní úlohou učitele. Nejsledovanější výukovou formou byla frontální samostatná práce doplněná individuální prací jednoho žáka u tabule, výklad učitele, případně frontální rozhovor. Za neefektivní využití času nutno považovat diktát textu úloh. Individuálně se vyskytovala práce ve skupinách. Samostatná práce byla žákům zadávána z učebnic nebo měli připraveny pracovní listy. Součástí řízené samostatné práce byla průběžně prováděna kontrola výsledků činností, bez výsledné klasifikace (byla provedena pouze v jedné hodině), případně slovního hodnocení dílčích výkonů. Žákovské sešity mají různou úroveň, ne všichni učitelé dbají na jejich úpravu. Žáci prokazovali schopnost aplikace osvojených postupů a odpovídající dovednosti. Pouze učitelé nižších ročníků reagovali na únavu žáků zařazováním tělovýchovnými prvky, cílené relaxační činnosti se nevyskytovaly.

Motivace v úvodní části hodiny nebyla vždy dostatečná a nenavodila potřebnou atmosféru. Celkově byly hodiny motivačně nevýrazné, individuálně se objevovalo pozitivní posilování a aplikační úlohy. Výzvy k povzbuzení aktivity žáků nebyly podnětné. Závěrečné hodnocení výsledků vyučovacích činností s ohledem na cíl hodiny a pracovní výsledky žáků bylo spíše výjimkou. Z didaktických zásad nebyla v potřebné míře uplatněna zásada názornosti, individuálního přístupu a aktivity.

Výuka měla klidný, pracovní charakter. Zjevná byla tendence dát žákům především základní sumu vědomostí a dovedností. V potřebné míře nebyly rozvíjeny komunikativní dovednosti, potřebný prostor k diskusi byl vytvořen ojedinele, až na výjimky, byli žáci příliš vedeni. Verbální a neverbální projev vyučujících byly na dobré úrovni. Z klidného jednání učitelů a reakcí žáků lze usuzovat na přirozenou autoritu a pozitivní vzájemné vztahy ve vazbě učitel - žák.

Plánování a příprava výuky probíhá v souladu s učebním plánem a osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Ztížené podmínky výuky ve třídách s vyššími stavy žáků nejsou kompenzovány dělenou výukou. Tematické plány zpravidla kopírují osnovy, avšak ne vždy jsou funkčně využívány. Výuka je zabezpečena kvalifikovanými učiteli, učební pomůcky je potřebné postupně obnovit. Standardní vzdělávací postupy jsou pro žáky méně podnětné a nezohledňují jejich individuální možnosti a předpoklady. Plánování, přípravu výuky, podmínky v oblasti personální, organizaci, formy, metody, motivace a hodnocení, stejně jako interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré, personální podmínky jako velmi dobré.

Celkově je kvalita vzdělávání v matematice hodnocena jako dobrá.

Přírodopis, chemie, fyzika

Hospitace se uskutečnily v pěti hodinách přírodovědných předmětů (chemie, fyzika, přírodopisu). Navštívení byli všichni přítomní učitelé vyučující tyto předměty. Úroveň zhlédnutých hodin byla velmi rozdílná. Několik hodin bylo hodnoceno jako velmi dobré, převážná část jako dobré, avšak vyskytla se i hodina hodnocená jako ještě vyhovující.

Časová dotace výuky přírodovědných předmětů, včetně členění učiva do jednotlivých ročníků, odpovídá učebním plánům daných vyučovacích programů. Předmětům vyučuje deset učitelů, z nichž čtyři nejsou odborně ani pedagogicky způsobilí, jedna z nich dálkově studuje.

Přírodovědným předmětům jsou k dispozici odborné učebny fyziky a chemie s potřebným vybavením pro laboratorní práce (rozvody plynu, vody a elektrické energie) a videotechnikou (televizor, video, zpětný projektor). Součástí výzdoby chemické pracovny jsou informující materiály k učivu. Výuka přírodopisu probíhá většinou v běžných kmenových třídách, jež nejsou, až na jednu třídu, většinou speciálně vybaveny pro výuku daného předmětu.

Žákům jsou nabízeny učebnice nakladatelství Scientia, SPN a Fortuna. Pro další získávání informací mají žáci možnost využívat výukové programy. Zápisy z laboratorních prací jsou v souladu s učebními osnovami. Kabinety těchto předmětů jsou kvalitně vybaveny staršími trojrozměrnými pomůckami, postačujícím způsobem odbornou literaturou pro vyučující, dostatečným počtem mikroskopů i ukázkami k videoprojekci. Didaktickou techniku vyučující musí do výuky donášet.

Psychohygienické podmínky žáků ve vyučování jsou dodržovány. Výuka není koncipována ryze frontálně, ale se zařazováním samostatné práce, individuálním zkoušením, ústním i písemným hromadným opakováním, prací s textem, funkčním využitím videa, skupinovou prací žáků.

Ve strukturaci výuky i v časovém rozvržení jednotlivých činností vycházel čas na fixaci poznatků, žáci nepřijímají pasivně výklad učitele, je dostatečně dbáno na zásadu názornosti a postupnosti kroků v učivu. Na druhé straně vyučující poskytují dosti příležitosti k získávání podkladů pro přiměřenou klasifikaci a směřují děti k soutěživosti a účasti v soutěžích. V této oblasti byla zaznamenána motivace žáků. Dostatek prostoru je věnováno zjišťování aplikačních dovedností žáků, procvičování učiva a individualizaci i diferenciaci výkonu.

V oblasti interakce a komunikace je kladen důraz na kvalitní projev učitele a ten je vyžadován i od žáků. V hodinách se objevovalo průběžné hodnocení žáků, nebylo pozorováno závěrečné hodnocení práce žáků. Vztah vyučující k žákům je bezprostřední, partnerský, přiměřeně náročný a vytváří prostor pro atmosféru vzájemné důvěry i spolupráce. Žáci většinou projevovali zájem o předmět a pokud dostávali prostor k vyjádření, byly jejich znalosti na dobré úrovni, přiměřené nárokům vyučující.

Oblast plánování a přípravy výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, podmínek výuky, interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky předmětů přírodopis, chemie, fyzika hodnocena jako velmi dobrá.

Estetická výchova

Byly navštíveny hodiny výtvarné a hudební výchovy na 1. i 2. stupni a tzv. Dramacentrum, ve kterém žáci procházejí dramatickou a osobnostní výchovou. Úroveň výuky v hospitovaných hodinách výtvarné výchovy a hudební výchovy na prvním i druhém stupni, která je zajištěna učitelkami s odpovídajícím dosaženým vzděláním, měla velmi dobrou, až vynikající úroveň. Časová dotace hodin výtvarné a hudební výchovy je stanovena v minimálních hodnotách. V případě tříd s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů došlo v 9. ročníku k porušení učebního plánu daného vzdělávacího programu, protože nebyl dodržen minimální počet šesti hodin výtvarné výchovy v období od 6. – 9. třídy. V ostatních třídách je časová dotace v souladu s příslušnými vzdělávacími programy. V týdenním rozvrhu hodin jsou obě výchovy řazeny jako jednohodinové, což ve výtvarné výchově při rozsáhlosti prací, náročností technik a absenci odborné učebny není nejvhodnějším řešením. Zpracování tematických plánů má rozdílnou úroveň. Ve většině zahrnují doporučené okruhy vzdělávacího programu, cíle, výtvarné prostředky a materiály.

Materiální a prostorové podmínky pro výtvarnou nejsou optimální. Absence odborné učebny způsobuje, že není možné zařazovat bez větších obtíží, jak pro vyučujícího, tak pro samotné žáky, do výuky pestřejší i náročnější výtvarné techniky (např. modelování, grafika). Výuka probíhá ve kmenových třídách, které nemohou ani optimálně rozvíjet estetické citění nebo podporovat touhu po prezentaci vlastního tvůrčího projevu. Výtvarné práce žáků jsou využívány k estetizaci v interiéru školy i v některých kmenových třídách, zvláště zdařilé práce jsou na prvním stupni.

Prostředí tříd je sice esteticky upravené, ale podněty k činnosti poskytují hlavně jiným předmětům. Na druhém stupni jsou interiéry tříd neosobní, bez vnější stimulace osobností. Jejich vybavení poškozeným školním nábytkem není v souladu se základními principy estetické výchovy. Výtvarné práce, které mají velmi dobrou úroveň, není možné archivovat v optimálních podmínkách, jelikož ve škole není zřízen kabinet výtvarné výchovy.

Stavba zhlédnutých hodin byla promyšlená, ale vzhledem k tomu, že byly realizovány v běžných třídách, byla tvůrčí činnost žáků mimo motivační úvod, seznámení s technikou a závěrečný úklid pracovního místa omezena na pouhých třicet minut. Žákům byl ve všech případech dáván prostor na vlastní výtvarný projev. V průběhu hodiny byli žáci motivováni podnětnými připomínkami a upozorněními. Individuální rozhovory nijak nenarušovaly soustředění a práci ostatních. Žákům nebyl vnucován vlastní názor vyučujících, ale byla podporována tvůrčí stránka jejich osobnosti. Žáci mají zvládnuty základy používaných výtvarných technik. Hodnocení v průběhu práce a v závěru bylo orientováno k vyzvednutí a podtržení kladů v dosažených výsledcích. K vlastnímu hodnocení a hodnocení práce spolužáků jsou žáci vedeni nenásilnou formou. Pro teoretickou část výuky výtvarné výchovy není zajištěno dostatečné množství předloh, vzorů a odborné literatury.

Pro výuku hudební výchovy je vytvořena odborná učebna s odpovídajícím standardním vybavením - audiovizuální technikou, pianinem, obrazovým materiálem a fondem poslechového hudby. V učebně nejsou běžné lavice, a proto je nevhodné užití obyčejných židlí, u kterých není polohovací pracovní plocha dovolující správné držení těla při psaní. Výuka hudební výchovy na prvním stupni probíhala v kmenových třídách, ve kterých měly učitelky k dispozici základní audiovybavení. Nedostatečné množství učebnic řeší vyučující kopírováním potřebných textů.

V některých případech nebyla dostatečně promyšlená organizace hodiny, např. byla nevhodně umístěna audiotechnika při poslechu, nebyla využívána hra na hudební nástroj.

V hospitovaných hodinách hudební výchovy byl zřejmý kladný vztah žáků ke zpěvu. Všichni se zapojili do společného zpěvu písní různého typu. Repertoár vycházel často ze zájmu žáků. V průběhu všech hospitovaných hodin bylo zřejmé dodržování dohodnutých pravidel. Aby byl žákům položen základní kámen pozitivního přístupu k hudební a výtvarné tvorbě, byly zařazovány, a to hlavně v hudební výchově, nestandardní učební metody.

Vedle běžné výuky hudební výchovy funguje ve škole žakovský pěvecký sbor „Zvonky“, který dosáhl několika úspěchů v soutěžích na různých úrovních (např. bronzová medaile v kategorii B2 na mezinárodní pěvecké soutěži Svátky písní v Olomouci), a přípravný sbor „Zvonečky“ se zapojením nejen nejmenších žáků, ale i dětí s handicapem.

Dlouhodobě se žáci, jejichž rodiče souhlasí, zúčastňují lekcí dramatické výchovy, kterou zajišťuje vedoucí oddělení dramatické výchovy DDM v Ostravě se svými spolupracovníky. Aktivní zapojení žáků v jednotlivých lekcích je důležité pro rozvoj jejich osobnosti, ale je i pozitivním přínosem pro celou třídní komunitu.

Příprava hodin byla promyšlená, návaznost učiva byla zřejmá. Oblast plánování je hodnocena jako dobrá. Personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Psychohygienické, prostorové a materiální podmínky vzhledem k absenci odborné učebny výtvarné výchovy, skladových prostor, vhodného technického zabezpečení a speciálního vybavení žakovským nábytkem jsou pouze ještě vyhovující. I přes nepříliš dobré materiálně technické a prostorové podmínky je výuka výtvarné výchovy hodnocena jako velmi dobrá. Motivace a hodnocení odpovídalo věku žáků, byla podporována jejich schopnost sebehodnocení a hodnocení výsledků spolužáků. Prostorové a materiální podmínky pro výuku hudební výchovy v odborné učebně a její audiovizuální vybavení jsou velmi dobré. Pozitivním přínosem pro rozvoj osobnosti žáků je jejich začlenění do lekcí dramatické výchovy.

Celkově je kvalita výuky výtvarné výchovy a hudební výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Hlavní koncepční záměry, které stanovila ředitelka školy jako stěžejní, vycházejí z dlouhodobého zaměření školy, jejich podmínek a zároveň z potřeby spolupráce s dalšími vzdělávacími partnery. Obsahují základní cíle – zabezpečit podmínky vyučování v personálních, materiálních a technických oblastech. Škola prezentuje profilaci ve dvou oblastech. Na 2. stupni je v každém ročníku zřízena třída s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů. Další profilace je v oblasti integrace zdravotně postižených žáků (s vývojovými poruchami, s tělesným a smyslovým postižením).

Pro aktuální školní rok byly stanoveny Hlavní úkoly pro školní rok 1999/2000 ze dne 30.8.1999. Byly formulovány nejen na základě dlouhodobých záměrů školy, ale také na základě vyhodnocení práce z minulého školního roku. Jedná se o problematiku ochrany

člověka za mimořádných situací, volbu povolání, prevenci negativních jevů, integraci zdravotně postižených, vyučování ve specializovaných třídách a mravní výchovu. Postupná realizace těchto úkolů je konkretizována především v celoročním plánu práce a v práci jednotlivých metodických orgánů, kde jsou stanoveny termíny, zodpovědnost a prostředky jejich naplňování. Z jeho analýzy je zřejmé, že plánování je pojato jako celek, převážná část úkolů je stanovena reálně, vychází z poznání školy, z jejího současného stavu a jejich potřeb. Aktivita spolupracovníků se projevila především při volbě metod a motivačních prvků. Z celoročního plánu a ze závěrů pracovních porad vycházejí měsíční a operativní týdenní plány, které jsou k dispozici na informační tabuli ve sborovně.

Rovněž výchovná poradkyně má písemně zpracovaný rámcový plán práce na školní rok 1999/2000, jeho součástí jsou termínované úkoly a vytýčena oblast zodpovědnosti. Škola má vypracovaný minimální preventivní program pro oblast prevence zneužívání návykových látek.

Výuka probíhá v 1. až 9. třídách podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25.8.1998 pod čj. 25 018/98-22. Pět tříd s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů (VI.A, VII.A, VIII.A, IX.A a E) postupují podle učebního plánu čj. 21 968/96-22, část žáků speciální třídy pro děti s kombinovanými vadami (VI.D) je vzdělávána podle osnov Zvláštní školy čj. 22 980/97-22 nebo Pomocné školy 24 035/97-22. V učebním plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů došlo k chybě v přidělení týdenní hodinové dotace předmětu výtvarná výchova. Nebyl naplněn daný minimální počet hodin, místo povinných šesti hodin v průběhu 6. – 9. třídy (1996/1997 – 1999/2000) bylo ve dvou devátých třídách odučeno pouze pět hodin. Učební plány a rozvrh hodin ostatních vzdělávacích programů respektují hodinové dotace předmětů i celkové povinné týdenní počty hodin. V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nabízí pro každou třídu v sedmých třídách 4, v osmých třídách 6 a v devátých třídách 8 volitelných předmětů, většina z nich má společný základ v práci na počítači nebo jeho obsluze (informatika, elektronika, základy ekonomiky, počítačová grafika). Žáci mají o tyto předměty zájem, škola však disponuje pouze jednou učebnou s 12 počítači. Další volitelné předměty rozšiřují nabídku všeobecně vzdělávacích aktivit: cvičení z matematiky, z českého jazyka, domácnost, praktika z přírodopisu, další cizí jazyk: francouzština. V tomto ohledu je nabídka volitelných předmětů široká a pestrá, i když žáci měli omezenou možnost sami si vybrat, spíše byli do předmětu vřazováni podle podmínek školy. Dotazník, který byl předložen rodičům, však svědčí o jejich spokojenosti s nabídkou volitelných předmětů (69%), a především s obsahem a kvalitou výuky předmětů práce na počítači. Nespokojenost několikrát vyjádřili s malou kapacitou učebny výpočetní techniky. Škola nabízí také výběr nepovinných předmětů: informatiku pro žáky specializovaných tříd (10 skupin), sborový zpěv (2 skupiny), zdravotní tělesná výchova (4 skupiny). Škola vychází vstříc potřebám žáků i v oblasti zájmů. Mladší i starší žáci mají možnost si vybrat ze široké nabídky 41 zájmových kroužků, které jsou zaměřeny na různé obory, doučování i na jednorázové zájmové mimoškolní činnosti. Do činnosti některých kroužků (pěvecký sbor a kroužek arteterapie) se zapojují i žáci ze speciální třídy. Z hodnocení dotazníků vyplývá, že touto činností škola vychází žákům vstříc, rodiče mají zájem o další nabídku.

39 žáků se specifickými poruchami učení, 32 žáků s tělesným a smyslovým postižením je včleněno do běžné výuky a práce školy a 8 žáků s kombinovanými vadami je umístěno ve speciální třídě. Praktické provedení této integrace je příkladné a jedinečné (viz kapitola Další významná zjištění). Jedna žákyně, ve shodě s platnou legislativou, byla ze zdravotních důvodů osvobozena od povinnosti docházet do školy.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelkou školy a dvěma jejími zástupci. Ředitelka má vysokoškolské pedagogické vzdělání, odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na 2. stupni ZŠ v oboru matematika, chemie. Ve funkci ředitelky působí od roku 1990 a vykazuje 30 let pedagogické praxe. Zástupkyně ŘŠ, v jejíž kompetenci je výuka na nižším stupni školy a problematika jazyků, je odborně a pedagogicky způsobilá k výuce na 2. stupni ZŠ s aprobací český a ruský jazyk, ve funkci působí od r. 1990 a má 30 let pedagogické praxe. Druhý zástupce je plně kvalifikovaný pro výuku na 2. stupni ZŠ s aprobací matematika, výtvarná výchova, do funkce byl ustaven v r. 1996, má 31 let pedagogické praxe. Jeho oblast řízení je problematika výuky přírodovědných předmětů, předměty volitelné a výchovného charakteru. Oblast řízení a kompetence vedoucích pracovníků jsou písemně stanoveny, organizační struktura umožňuje funkční řízení školy. Na řídicí činnosti se dále v rámci svých zodpovědností podílí výchovná poradkyně a předsedové metodických orgánů.

Funkci výchovné poradkyně vykonává od roku 1996 učitelka s třiatřicetiletou pedagogickou praxí. Odborný přehled získala kurzy, samostudiem a dlouholetými zkušenostmi, absolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce. Úkoly drogové prevence vykonává další speciálně proškolená učitelka.

Ve škole pracuje 12 metodických orgánů: metodické sdružení 1. a 2. tříd, 3. až 5. tříd, předmětové komise českého jazyka, cizích jazyků, přírodopisu a zeměpisu, tělesné výchovy a integrovaného předmětu občanská a rodinná výchova, fyziky a chemie, dějepisu, pracovních činností, hudební a výtvarné výchovy a dopravní výchovy. Předsedové těchto metodických sdružení a předmětových komisí jsou respektovanými partnery ředitelky. Jejich kompetence nejsou stanoveny písemnou formou, prostor působnosti, který jim jako garantům kvality vzdělávání ředitelka poskytuje, je vymezen formou pracovní náplně. Metodické orgány se zabývají úkoly organizačního charakteru, což je převládající prvek, zajišťují výběr učebnic a odborné literatury pro učitele, připravují srovnávací kontrolní práce (mimo PK JČ), které včetně analýzy předkládají ředitelce, koordinují spolupráci učitelek 1. a 2. stupně a tematické plány učiva. Vedení pěti nekvalifikovaných nebo začínajících učitelů je zajišťováno uvádějícími učiteli. Kromě průběžných konzultací byly realizovány i vzájemné hospitace.

Žákovský režim je v zásadě zpracován v souladu s §15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění pozdějších předpisů. Režim obsahuje ustanovení o povinnostech žáků, tak i o jejich právech, jeho součástí jsou i poučení o prevenci zneužívání návykových látek. Režim byl prokazatelně projednán a schválen pedagogickou radou naposledy dne 30.9.1999. Kontrolou bylo zjištěno, že s ním byli seznámeni všichni žáci školy i rodiče na třídních schůzkách, k dispozici je ve třídách nebo u třídních učitelů.

Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy ve školním roce 1999/2000

Ročník	Celkem žáků v ročníku	Počet integrovaných žáků	Počet tříd v ročníku	Speciální třídy pro děti s kombinovanými vadami	Třídy s rozšířeným vyučováním M a PP
1.	48	5	2		
2.	74	4	3		
3.	69	4	3		
4.	78	7	3		
5.	74	11	3		
6.	115	15	5	VI.D	VI.A
7.	80	7	3		VII.A
8.	108	9	4		VIII.A
9.	121	4	5		IX.A, IX.E
Celkem	767	66	31	1	5

Škola má naplněnou kapacitu, počty zapsaných dětí do 1. tříd musely být v minulých letech omezovány. Počty žáků i tříd kolísají především díky příchodu dětí ze sousední neúplné školy (po 5. ročníku), s každoročními odchody žáků na nedalekou základní školu s rozšířeným vyučováním cizích jazyků a na víceletá gymnázia. S tím také souvisí, ve výroční zprávě konstatovaná, částečně klesající úroveň uchazečů o výuku v třídách s matematickou specializací. Přesto zájem o tyto třídy je stálý, žadatelé procházejí psychologickými testy, které připravila PPP v Karviné, a písemnou zkouškou z matematiky. Každoročně je zřizována jedna třída.

Vyučování probíhá podle rozvrhu, který odpovídá zásadám psychohygieny. Z kapacitních důvodů (škola má pouze jednu tělocvičnu a jednu učebnu výpočetní techniky na 31 tříd) musí část vyučování probíhat v nulté hodině, nebo je výuka přenesena do odpoledních hodin. Jedná se většinou o volitelné předměty a o tělesnou výchovu. Dělená výuka probíhá především v hodinách cizích jazyků a předmětů přírodovědného charakteru ve specializovaných třídách. Jiné dělení není zavedeno, i když se jedná o třídy s vysokými počty žáků. Předměty občanská výchova a rodinná výchova jsou vyučovány integrovaně jako jeden komplexní předmět občanská a rodinná výchova (ORV), tak je i vykazován v povinné dokumentaci a na vysvědčeních žáků.

Specifikou školy je vřazení tzv. Dramacentra do výchovně vzdělávací činnosti. Kolektivy tříd se zúčastňují dílny dramatické výchovy, učí se zvládat reálné problémy formou hry a řešením modelových situací. Dle hodnocení učitelek i ředitelky základní školy se ve třídách, které se pravidelně lekcí zúčastňují, zlepšila celková úroveň sociálních vztahů. Stejně pozitivně se o přínosu dramatické výchovy vyjadřují i rodiče v dotaznících.

Předávání informací uvnitř školy zajišťují členové vedení. Základním nástrojem řízení je pracovní porada, která je svolávána pravidelně a podle potřeb i mimo termín. Vedle porady se konají operativní schůzky zainteresovaných zaměstnanců. Z písemných příprav ředitelky školy lze vyčíst, že se jedná o koncepční i organizační záležitosti daného období. Jelikož zápisy z pracovních porad však nejsou pořizovány, chybí pracovníkům jeden z důležitých informačních zdrojů. Škola nemá dostatek prostoru, jako sborovna slouží místnost ZŘŠ, kde je uložena veškerá dokumentace, informační vývěsky a plánovací tabule. Práce je určována měsíčním a blíže specifikována týdenním plánem práce s osobními zodpovědnostmi. Důležitým zdrojem operativních vnitřních informací je školní rozhlas. Pedagogické rady se konají pětkrát

ročně, pedagogický sbor připravuje podklady pro své vstupy, o náplní rady jsou vedeny řádné zápisy s jasnými a kontrolovatelnými závěry a usneseními. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím: závěrům z porad, informacím Školského úřadu v Karviné nebo Úřadu města Havířova. Ochrana osobních dat pracovníků i žáků je zabezpečena. Učitelům je běžně k dispozici kopírovací stroj, mají přístup k počítačům, k Internetu a k moderní odborné literatuře.

Rada školy není zřízena. V jednotlivých třídách pracují zástupci rodičů. V roce 1999 byl založen Nadační fond při ZŠ 1. máje v Havířově, jejíž vedení tvoří tři učitelé a jeden další zaměstnanec školy. Nadační fond pomáhá škole na celoškolské úrovni organizačně nebo finančně nákupem školních potřeb a pomůcek, jízdného, startovného a odměn pro žáky, dotováním některých aktivit dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Pětkrát ročně se konají pravidelné třídní schůzky, další informace o svých dětech mohou rodiče získat individuálně podle domluvy. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány zejména prostřednictvím deníčků a žákovských knížek. Na chodbách jsou umístěny informační vývěsky s dokumenty o tradicích a minulosti školy, i o jejím současném životě. Z hodnocení dotazníků vyplývá, že rodiče vysoce oceňují především informovanost ve vztahu škola – rodina.

Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Pořádá tradiční akce, celoškolské soutěže sportovního i kulturního rázu. Vedle široké zájmové činnosti pořádá tradiční sezónní výjezdy do hor, rodičům jsou pravidelně představovány dětské pěvecké sbory. Škola má také desítiletou tradici ve vydávání školního žákovského časopisu Maják. Redakční rada složená asi z dvacetičlenného kolektivu dětských přispěvatelů působí zároveň jako neformální mluvčí žáků, organizuje mnohé školní akce. Těmito tradičními vstupy se výrazně podílí na demokratickém rázu života školy. Mluvčí školy často informace o specifické problematice školy publikují o nejen v místním, ale i v celostátním tisku, naposledy v Učitelských novinách č. 19/2000. Žáci školy se zúčastňují soutěží města, tělovýchovných organizací i vzdělávacích institucí. Škola se zapojuje do všech znalostních soutěží a olympiád. V období let 1992 – 1997 obsadila škola 3. místo v počtu umístění na 1. – 3. místě v okresních kolech soutěží. Mezi největší úspěchy minulého školního roku patří vloni 15. a 22. místo a letos 1. a 4. místo v okresním kole matematické olympiády s postupem do krajského kola, vloni 7. místo a letos 4. místo v okresním kole soutěže Mladý historik, vloni 5. místo v okresním kole olympiády v anglickém jazyce. Žáci také získali i jiná významná umístění v dalších soutěžích sportovního a estetického charakteru.

Výroční zpráva školy za rok 1998/99 ze dne 30.8.1999 a její ekonomická část ze dne 20.1.2000 byla projednaná pedagogickou radou, její úroveň je z hlediska formy i obsahu standardní, poskytuje objektivní pohled na školu i z hlediska podmínek, které ji ovlivňují. Velmi hodnotné jsou pasáže s hodnocením práce školy.

Škola pracuje v oblasti integrace intenzivně s PPP v Karviné, několika SPC podle jejich zaměření a s mnoha školami, které řeší podobnou problematiku. Odborná spolupráce mezi školou a dalšími partnery je i na mezinárodní úrovni formou stáží, seminářů, exkurzí. Ve městě má kontakty nejen okolními základními, ale i mateřskými školami, kulturními zařízeními, tělovýchovnými jednotami, Domem dětí Na Nábřeží, kanceláří Zdravého města, s městskou knihovnou, Městskou policií v Havířově. Vztahy s dalšími organizacemi a s orgány státní správy a samosprávy jsou na velmi dobré komunikační úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka používá nástroje operativního řízení, reaguje na nové podněty ve vzdělávání a snaží se je realizovat v praxi. Je dominantní osobností se snahou o demokratický styl vedení, v řízení upřednostňuje osobní kontakt. Převládá u ní vysoká míra osobního nasazení a vlastního

podílu při zajišťování složitých podmínek provozu a organizace školy.

K termínu inspekce ve škole pracovalo 58 zaměstnanců, z toho 46 pedagogů. Týdně je vyučováno 881 hodin, z nichž vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný předmět učí 640 hodin, tj. 72,70%. Z předmětů, které jsou velkou měrou vyučovány učiteli bez příslušné kvalifikace, se jedná o německý jazyk, zeměpis a přírodopis. Naopak předměty, jako jsou fyzika, chemie a hudební výchova, vyučují pouze učitelé s příslušnou kvalifikací. Ve sboru působí okresní metodička pro výuku anglického jazyka a několik obvodních metodiků pro výuku anglického jazyka, hudební výchovy, matematiky, tělesné výchovy a informatiky.

Věkové složení pedagogického sboru svědčí o probíhající generační výměně, pouze třikrát jsou zastoupeni muži – učitelé.

Celkem pedagogických zaměstnanců	do 35 let	nad 35 do 45 let	nad 45 do 55 let	nad 55 let do důchod. věku	důchodový věk
celkem / žen	celkem / žen	celkem / žen	celkem / žen	celkem / žen	celkem / žen
46 / 43	13 / 12	12 / 11	11 / 10	2 / 2	8 / 8
100% / 93%	28% / 26%	26% / 24%	24% / 22%	4% / 4%	17% / 17%

Škola má hluboce propracovaný systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jedná se vesměs o kontakty se vzdělávacími partnery, kteří zajišťují odborný růst sboru. Harmonogram DVPP je zaměřen na školní priority vzhledem k zaměření školy - problematika integrace, jazykové vzdělávání, drogová prevence. Každý učitel se podle svých zájmů zabývá danou problematikou i formou samostudia. Ve sboru je v současnosti pět učitelů začínajících nebo s praxí kratší než dva roky, těm je přidělen zkušený uvádějící pedagog. V metodických sdruženích je dále věnována pozornost vyučujícím, kteří buď nemají pedagogickou a odbornou způsobilost, nebo jejich práce vykazuje určité metodické chyby. Jedná se hlavně o propracovaný systém informací, náslechnů a rozborů.

Ve škole je vytvořen systém stimulování pracovníků, jsou stanovena obecná kritéria pro přiznání osobních příplatků a pro udělení mimořádných odměn, s nimiž byli všichni vyučující seznámeni. Kritéria přiznání třídnického příplatku nejsou vypracována. Osobní příplatek je přiznáván za odbornost nebo za práci pro školu. Pro finanční odměny jsou vesměs kritéria dána plánem připravovaných akcí a výkazem jejich provedení. Pravidelné hodnocení pracovníků probíhá vždy na začátku školního roku při stanovování osobních příplatků nebo při rozbořech hodin.

Kontrolní mechanismy

Z předložených zápisů vyplývá, že práce učitelů je často a průběžně kontrolována. Ředitelka školy má vytvořen plán Kontrolní a hospitační činnosti. Jedná se o termínované sledování kvality dozorů, schůzek metodických orgánů, vedení povinné dokumentace třídního učitele, písemností žáků, podstatnou část kontroly povinné dokumentace vykonává pověřená ZŘŠ.

V letošním školním roce ředitelka vykonala ke dni inspekce 30 a oba zástupci dohromady 31 hospitačí. Záznamy jsou vedeny, obecně platí, že hospitace jsou zaměřeny na problémy integrace, práci nových učitelů, výuku na 1. stupni, nové kolektivy tříd. Po hospitaci následuje pohovor nad rozbořem hodiny, záznamy jsou vyučujícími podepsovány.

Ke kontrole vyučovacích výsledků používá škola z úrovně metodických orgánů

především prověrky z českého jazyka a matematiky, jejich užití však není formálně ustanoveno. Klasifikace žáků je prováděna dle vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. o základní škole.

Hodnocení kvality řízení

Řídící činnost vychází ze zaměření školy a její dlouhodobé koncepce rozvoje. Je vytvořen propracovaný plánovací systém. Zlepšování materiálně-technického vybavení a jeho využívání je sledováno. Nabídka výchovně-vzdělávacích činností v rámci povinných, nepovinných předmětů a zvláště volnočasových aktivit je velmi široká. Plánování je hodnoceno stupněm velmi dobře.

Uspořádání školy je promyšlené, poradní orgány jsou ustaveny, jejich kompetence nejsou plně využívány. Vnitřní informační systém je operativní, podmínky pro bezprostřední zpětnou vazbu jsou ztíženy. Způsob poskytování informací rodičům je funkční a účinný. Úroveň organizování je hodnocena stupněm velmi dobře.

Způsob řízení je promyšlený, je zaveden systém pravidelného hodnocení pracovníků. Sbor je kvalifikačně a generačně nevyrovnaný. Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré. Oblast rozsahu a účinnosti kontrolních mechanismů je hodnocena jako dobrá, chybí plánovitost a proporčnost ve sledování vyučovacích výsledků a v následném sebehodnocení školy.

Došlo k porušení učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola v nedostatečné časové dotaci předmětu výtvarná výchova. Ostatní obecně platné právní předpisy jsou respektovány.

Řízení základní školy je na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Vyhodnocení dotazníku pro rodiče

180 rodičů žáků: 4., 7. a 8. tříd bylo osloveno v dotazníkové anketě. Ve 167 navrácených dotaznicích rodiče vyjádřili spokojenost a spíše spokojenost:

- s vybaveností školy po stránce prostorové (77%)
- s vybaveností učebnicemi (52%)
- s vybaveností učebními pomůckami (47%)
- s prostorem pro rozvoj dítěte (74%)
- s informovaností o školních výsledcích svých dětí (92%).

V dalších otázkách se rodiče vyjádřili slovně, pochvalná sdělení byla v převaze. Týkala se většinou spokojenosti s úrovní výuky ve specializovaných třídách, s vytvořením podmínek pro výuku dětí s handicapem. Kritická sdělení se týkala především absence školního hřiště, stísněných podmínek na chodbách, v učebnách, ve ŠD, v tělocvičně a nedostatku učebnic. Všechny připomínky byly s ředitelkou školy projednány, jsou podkladem pro další práci školy.

Školní družina

Školní družina má čtyři oddělení s celkovým počtem 86 zapsaných žáků, provoz je zabezpečen čtyřmi kvalifikovanými vychovatelkami. Pracovní úvazek vedoucí školní družiny je 100%, druhé a třetí vychovatelky je 96%, čtvrtá vychovatelka má pracovní úvazek 93%. Tři

vychovatelky navíc vyučují na základní škole deset hodin (3, 3 a 4 hodiny) ve vedlejším pracovním poměru. Vychovatelka 4. oddělení absolvovala bakalářské studium speciálního vychovatelství a do jejího oddělení jsou vřazeny děti s kombinovanými vadami. K manipulaci s dětmi i k přímé výchovné práci jsou k dispozici osobní asistenti. Rozsah denního provozu družiny je stanoven od 6:00 do 8:00, respektive do 8:35 hod. a od 11:30 do 16:30, nejvyšší počet dětí je mezi hodinami 12:00 a 13:30.

Družina je umístěna v prostorách, které dopoledne slouží jako kmenové třídy. Zvláště prostředí 4. oddělení je velmi stísněné a pro potřeby dětí s handicapem je málo prostorné nejen pro činnost, ale i pro podávání obědů. Místnosti jsou estetické a bezpečné s odpovídajícím hygienickým zázemím. Materiálně je družina standardně vybavena pro rekreaci i různorodou zájmovou činnost, může také využívat jiné školní prostory: tělocvičnu, hudebnu, učebnu výpočetní techniky, hřiště a zahradu. Pitný režim není důsledně zajištěn, děti si nápoje nosí z domova, nepravidelně dostávají nápoje ve školní jídelně.

Celoroční plán ŠD vychází z kalendáře tradičních i aktuálních akcí školy a družiny, zahrnuje především odpočinkové a zájmové činnosti. Rozborem výkazů a týdenních plánů bylo zjištěno, že zvýšená pozornost je věnována výtvarným aktivitám, zájmům, méně již motivovanému pobytu v přírodě. Družina organizuje tradiční akce, besídky i celodenní výlety. Každoročně družina organizuje čtrnáctidenní letní provoz formou městského tábora s pestrým prázdninovým programem.

Režim školní družiny je vypracován, žáci i rodiče s ním byli na počátku školního roku seznámeni. Dokumentace je vedena přehledně a funkčně v souladu s § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Obecné závazná vyhláška městského zastupitelstva v Havířově čj. 29 ze dne 30.6.1998 stanovila výši příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ŠD ve výši 150,- Kč na žáka. Rodiče platí bezhotovostní formou z bankovního účtu, nebo na poště. Dohodou bylo stanoveno, že 50% vybrané částky má k škola na nákup pomůcek a potřeb podle požadavků ŠD. Konkrétní využití této částky v loňském roce je hodnoceno jako efektivní.

V době konání inspekce se projevila ukázněnost a zájem dětí pro danou činnost, vztahy mezi vychovatelkami a žáky jsou vstřícné a přátelské.

Prostorové podmínky školní družiny jsou velmi stísněné. Provoz školní družiny je po personální i materiální stránce kvalitně zajištěn, výchovně vzdělávací činnost je plánována, její zaměření je motivované.

Výuka integrovaných žáků

V roce 1995 požádala základní škola ministerstvo školství, odbor speciálního školství, o možnost experimentálního ověřování vzdělávání žáků s více vadami s dominantním tělesným postižením. Experimentální ověřování této formy vzdělávání bylo doporučeno, a to na dobu pěti let, tzn. do roku 2000. Ředitelka školy na závěr každého školního roku podává průběžnou zprávu o výsledcích experimentálního ověřování, po uplynutí stanovené lhůty podá zprávu závěrečnou. Gesci nad experimentálním ověřováním přebíral Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Mgr. Libuše Kubová.

Tělesně postižení žáci, převážně s diagnózou DMO bez mentálního postižení, byli vřazováni do experimentální třídy. V této třídě byly ověřovány možnosti těchto žáků, jejich pracovní tempo a možnost integrace do běžných tříd. Po vytvoření pracovních návyků a dovedností byli žáci integrováni do běžných tříd. V současné době má škola 7 tříd s integrovanými žáky a 1. třídu speciální. V 7. třídách jsou zařazeni žáci převážně s DMO,

z větší části imobilní, s přidruženými kombinovanými vadami. Ve speciální třídě je 8 žáků s kombinovanými vadami. 5 žáků je vzděláváno podle vzdělávacího programu zvláštní školy, 2 žáci podle vzdělávacího programu pomocné školy, 1 žákyně podle vzdělávacího programu základní školy. Tato žákyně je imobilní, na některé vyučovací předměty přechází do běžných tříd ZŠ, se snahou o budoucí integraci.

Všichni tito žáci mají ve třídách upravené pracovní prostředí, speciální pracovní stoly a židle, jsou vybaveni kompenzačními a rehabilitačními pomůckami. Škola má k dispozici pro přesuny imobilních žáků plošinu. Ve třídách s těmito integrovanými žáky je snížený počet žáků a s pedagogickým pracovníkem spolupracuje asistent.

Vzhledem k různorodosti kombinací postižení spolupracuje škola s PPP Havířov a SPC pro řečově, tělesně, zrakově, sluchově a mentálně postižené žáky, dále s psychologkou, pediatrem a primářkou rehabilitačního oddělení.

Všichni žáci mají individuálně vzdělávací plány, na jejichž zpracování se podílejí pracovníci SPC a jsou s nimi seznámeni rodiče. Plány obsahují dlouhodobé cíle, zaměřené na zlepšení grafomotoriky, úpravy výslovnosti při dysartriích a využívání kompenzačních a rehabilitačních pomůcek. V případě potíží je celoroční individuální plán rozdělen na kratší úseky, v nichž je učivo redukováno. Při vyučování je respektováno pomalejší pracovní tempo a omezení vyplývající z diagnózy. Grafomotorika je u těchto žáků narušena spasmami, proto se učivo upravuje, píše pouze výsledky, odpovídají slovně, píše za ně asistent, mají zvětšené texty, nebo používají osobní počítač.

Na 1. stupni ve třídách s integrovanými žáky pracují 3 učitelé s rozšířeným vzděláním speciální pedagogiky a ve speciální třídě jsou obě vyučující s odborností speciální pedagog. Ostatní pedagogičtí pracovníci (včetně vedoucích pracovníků) se zúčastňují různých kurzů a seminářů zaměřených na integraci handicapovaných žáků, v rámci školy si předávají zkušenosti. Pořádají vzdělávací akce i pro pracovníky jiných škol.

V průběhu celého školního roku se třídní učitelé snaží o všestranné začlenění handicapovaných žáků do veškerého dění školy. Žáci absolvují všechny mimoškolní akce společně se svými třídami. Navštěvují veškeré kulturní akce, lekce plavání, jezdí na výlety, absolvují školu v přírodě, jsou členy pěveckého sboru, pracují v různých zájmových kroužcích. Postižené děti jsou začleněny do komunity svých vrstevníků, zdravé děti se učí ohleduplnosti, toleranci a pomoci druhým.

Kromě těchto žáků integruje škola 37 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení. Vřazení žáků je realizováno podle metodického pokynu čj. 18 996/97-22. U 15 žáků je prováděna ambulantní péče, zaměřující se na posilování deficitních specifických funkcí. Každý žák má zpracován individuální plán, který obsahuje pedagogickou diagnostiku učitele, organizaci specifické péče, způsob hodnocení a konkrétní specifické úkoly a cíle v jednotlivých předmětech. Chybovost vyplývající z tohoto postižení je vyučujícími tolerována a zohledňována při klasifikaci.

Škola plní v této oblasti jedinečnou společenskou funkci. Prosazuje nové formy péče o žáky se zdravotním postižením a zastává k nim velmi zodpovědný přístup.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, Školský úřad Karviná ze dne 25.1.1999, čj. ŠÚ – 99 – opr. 1/ZŠ - 29.
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, žakovské knihy, vysvědčení

- Žákovský režim
- záznamy z pracovních porad, zápisy pedagogických rad, záznamy metodických orgánů
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
- Koncepční záměry školy, Hlavní úkoly školy na školní rok 1999/2000, měsíční a týdenní plány práce
- Řídící a kontrolní činnost, hospitační záznamy
- Kritéria přiznání osobních příplatků, mimořádných odměn
- Učební plány 1997/1998, 1998/1999, 1999/2000, rozvrhy hodin, tematické plány učiva pro rok 1999/2000
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy
- Výroční zpráva školy za rok 1999
- Rozhodnutí ředitelky školy
- Rozvrh přímé výchovné práce vychovatelek od 1.9.1999
- Týdenní plány práce I., II. III. a IV. oddělení ŠD
- Režim školní družiny
- Plán práce školní družiny na rok 1999/2000

ZÁVĚR

Výuka, s výjimkou jednoho problému, probíhá ve shodě s učebními osnovami daných vzdělávacích programů. Řízení je hodnoceno jako velmi dobré, jsou uplatňovány zásady školského managementu. Taktéž výsledná kvalita vzdělávání ve vybraných předmětech je hodnocena stupněm velmi dobře.

Škola plní velmi hodnotnou společenskou roli – umožňuje vzdělávání a všestranné začlenění handicapovaných žáků do života školy.

V celkovém hodnocení má škola vytvořeny podmínky pro plynulou a úspěšnou práci, je hodnocena jako velmi dobrá. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Pozitiva:

- V práci mnoha, především mladých učitelek, jsou užívány aktivizující metody a formy práce.
- Škola vyniká pozitivními vzájemnými vztahy mezi učiteli a žáky, společenské vystupování žáků vůči dospělým je na vysoké úrovni.
- Řízení školy je ve sledovaných oblastech systematické, velmi úspěšně jsou naplňovány dlouhodobé cíle školy zvláště v oblasti integrace žáků se zdravotním postižením.
- ČŠI vysoce hodnotí osobní nasazení ředitelky školy a její zástupkyně právě v oblasti integrace.
- Žáci ze specializovaných tříd jsou hodnotně seberealizováni, každoročně jsou velmi úspěšní v přijímacím řízení ke studiu na středních školách.
- Škola nabízí širokou nabídku mimoškolní a zájmové činnosti.

- Pozitivním přínosem pro rozvoj osobnosti žáků je jejich začlenění do lekcí tzv. Dramacentra.

Negativa:

- Chybně rozvržena časová dotace výtvarné výchovy ve třídách s RVMaPP.
- Nedostatečné vybavení učebnicemi, zvláště pro výuku zeměpisu a přírodopisu.
- Škola je velmi prostorově stísněná, trpí nedostatkem učeben, jejich přeplněností, kapacitní nedostatečností tělocvičny a chodeb.
- Škole zásadně chybí venkovní víceúčelové sportovní hřiště.
- Pro podporu představivosti není v potřebné míře využívána didaktická technika ani učební pomůcky.

Doporučení:

- V běžných třídách se výrazněji zaměřit na práci s talenty, v závěrečné části výuky věnovat větší časový úsek na hodnocení a sebehodnocení dětí.
- Vytvořit podmínky pro denní využívání areálu zahrady a školního dvora k trávení přestávek i k výuce v přírodním prostředí.
- V rámci finančních možností doplnit kabinety moderními učebními pomůckami, pro kvalitní a funkční výuku zeměpisu zajistit odpovídající atlasy a nástěnné mapy jednotlivých světadílů.
- Práci metodických orgánů zaměřit především na metodiku výuky, do náplně schůzek metodických orgánů zařadit problém motivace, diferencované výuky, hodnocení a klasifikace jako součásti pozitivní motivace.
- Propracovat systém pravidelné kontrolní činnosti zaměřené na výsledky výuky ve všech ročnících a ve všech třídách.
- V početnějších třídách umožnit v českém jazyce a v matematice dělit třídy na skupiny.
- Promyslet systém intenzivního využití pracovní výpočetní techniky pro výuku jednotlivých předmětů.
- Do vyučování důsledněji zařazovat relaxační činnosti a s ohledem na věkové zvláštnosti soutěživé a hravé prvky
- Výuku hudební výchovy vhodně doplňovat vlastní hrou učitelky na hudební nástroj.
- Ve školní družině důsledně zabezpečit pitný režim.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová v.r.
Členové týmu	Mgr. Věra Dufková	Dufková v.r.
	Mgr. Václav Leikep	Václav Leikep
	Mgr. Marcela Orságová	Orságová v.r.
	Mgr. Marie Židková	Marie Židková v.r.
	Mgr. Lenka Vojtovičová	L. Vojtovičová v.r.
	PaedDr. Zbyněk Knop	Zbyněk Knop v.r.

V Havířově dne 28. května 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1.6.2000

Razítko

Mgr. Zdeňka Muchová

Z. Muchová v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo komplexní zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně

Neplní, není v souladu

<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>
--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	15.6.2000	143 223/00-5096
Zřizovatel	15.6.2000	143 222/00-5096

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly vzneseny.